

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XVI. Tobias junior ab angelo matrimonii leges edoctus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

salvos fieri. Hoc certe nomen longè potentius, quam ulla plicium exta cacodæmonas fugat. Quod pollicitus Servator: Signa, eos, qui crediderint, hac sequentur: In nomine meo demonia ejicient. Querelam ad Christum deferens Joannes: Magister, inquit, sequimur quendam in nomine tuo ejicientem demonia, qui non sequitur nos & prohibuimus eum. Cui Christus: Nolite prohibere eum, nemo est enim, qui faciat virtutem in nomine meo, & possit citò malè loqui de me. Ita septuaginta duo discipuli à Christo, velut in messem novam emissi, non sine gratulatione ac gaudio reversi Domine, aiebant, etiam demonia subjiciuntur nobis in nomine tuo.

Imò Patres præci hoc unico pane argumento sunt usi adversus idololatras, Christum verum esse Deum, quòd auditò Christi nomine cacodæmones ex humanis corporibus cogantur cedere. Tertullianus certè compluribus testimoniis asserit à Christianis solo Christi nomine impuros Spiritus profligari. Cùm autem apologeticum suum, seu Christianæ disciplinæ defensionem Romam misisset, eoque scripto parum promovisset, & Chartaginiensis Præses Scapula gravius in Christianos levare cepisset, ad hunc ipsum Scapulam librum conscribens: Demones, inquit, non tantum respicimus, verum & revincimus, & quotidie traducimus, & de hominibus expellimus, sicut pluribus notum est. Hoc autem Christiani fecerunt pronuntiato Christi nomine. Eam ob causam jure meritissimo Paulus id unicè commendans: Omnes, inquit, quodcumque facitis, in verbo aut in opere, omnia in nomine Domini nostri Jesu Christi. Hoc ægrotat divinum nomen penitissimo peccatori insculpendum assidueque magna reverentiâ & ingenti fiducia corde & ore versandum. In rebus prosperis pro gratiarum actione, in adversis pro scuto & defensione usurpandum. Præsertim cùm casus, & periculum peccandi, cùm aspera perpeffu toleranda, cùm ardua & difficilia factu aggediendâ, ardente animo identidem ingeminandum: Domine Jesu, fiat voluntas tua, fiat, Domine Jesu, à peccatis protege me. Domine Jesu, da patientiam & confortâ me. Et utinam toties liceat sanctissimum hoc nomen ingeminare, quoties spiritum ducere. Illud ego mihi & omnibus Dominum Jesum amantibus toto animo voleo & opto, ut in ipsâ mortis viciniâ, & in extremis singultibus, dum vocis usus erit, geminas saltem hæc voculas (Domine Jesu) assidue pronuntiem, sintque hæc mea ultima verba, & meorum omnium verborum clausula, Domine Jesu. Denique in hac sanctâ ad Dominum Jesum aspiratione expirem. Hoc, inquam mihi & omnibus Christum amantibus, animo precor. Ita fiat, Domine Jesu.

CAPVT XVI.

Tobias junior ab Angelo matrimonii leges edoctus.

Abellarius è cælo Raphaël Archangelus Tobia suo dixerat: Saram Ragueis filiam in conjugem sibi posceret, eam ipsi servatam. Cui Tobias: Audio, inquit, quia tradita est septem viris, & mortui sunt: sed & hoc audi, quia demonum occidit illos. Timeo ergo ne forte & mihi hæc eveniant. Ad quæ Angelus: Mi Tobias, inquit, me audi, planissimè tibi aperiam, quinam sint illi, in quos tantum licentiæ cacodæmon habeat. Nimirum illi, qui conjugium ita incunt, ut Deum omnemque verecundiam ab animo proscribant, & suæ libidini indulgeant, perinde ut equus & mulus, ceteræque pecudes solent; nempe hi sunt, in quos imperium habet cacodæmon. Tu autem mi frater Tobia, rem longè aliter geres. Finito nuptiali die non statim à te omnem continentiam profligabis. Triduo simul eritis, sed sicut fratrem & sortorem decet, assiduam comprecationem jungetis. Et

A primâ quidem nocte piscis jecur offerendum prunis, ad dæmonem fugandum. Noctè alterâ votis & precibus sanctos Patriarchas ad benevolentiam vobis & amicitiam conciliabitis, eorum verecundia & sanctitas menti vestrâ obversabitur. Noctè tertiâ benedictionem conjugio largiendam impetrabitis. Hac noctè transactâ in torum convenietis pudicum, non impetu libidinis, sed spe & amore prolis, idque cum Dei timore. Has matrimonii leges Tobia dedit Angelus. Hic tria potissimum veniunt quaerenda. 1. Num diabolus in homines aliquid possit, absque singulari Numinis licentiâ. 2. Quænam ea sint peccata, ob quæ Deus juris aliquid in hominem diabolo permittat? 3. Cur diabolus non omnes libidinosos jugulet? Ad singula jam respondebimus.

S. I.

PRIMâ quæstionis est, Num humana gentis inimicus uti viribus possit in hominè sine Dei licentiâ? Asserimus, in hominem nil penitus potestatis esse cacodæmoni, Deo abnuente. Nec pilum quidem lædere, aut eripere potest ulli, si Deus nolit. Mattheus narrat dæmonas ex homine, quem infederant, pullos non prius in porticos abjisse, quam ejus rei potestatem acceperint à Christo. Jobum non prius invadere ausi, quam id Deus concessisset; nec gravius eum torquere conati, quam Deus præscripsisset, ad dimentum diabolo potestas hæc concessa: Ecce in manu tuâ est, verumtamen animam illius serva. Exerce ipsum & crucia prout vis, sed salva vitâ. Quod Augustinus expendens: Satanas, inquit, cùm habet semper nocendi cupiditatem, nocere cuique non potest, nisi ab omnipotente acceperit potestatem. Quòd diabolus non summam potestatem, nec infinitum habet imperium, multò minus habebunt ejus mancipia. Hinc malevolorum hominum nullus alteri plus nocere potest, quam veli Deus, aut permittat: potestas, quæ ei traditur, ad unguem limitata est. Ita Christus vincens expressissime Pilato:

Non haberes, inquit, potestatem à versum ullam, nisi tibi datum esset desuper. Ergo, mi Christiane, quidquid tibi, quidquid mihi, quidquid aliis inferi injuriæ hic mendax, hic malevolus, hic obrectator, hic invidus & nequam homo, id omne illi permissum à Deo: non haberet in te, in me, in alios potestatem ullam, nisi ei datum esset desuper. Certum hoc, certissimum. Ergo me, inquit, non defendam, nec obstitam adeò in me arietanti? Hoc non ajo: Jure tuo adversus injuriam utere, quantum licet, cetera omnia Deo committe. Illud tamen etiam scito: Non raro consultissimum esse, injurias pati, & silere. Plurima silendo rectissimè refutamur. Loqueris & Camerinam moves? auctiorem senties injuriam. Christianum vindictæ genus est, aut nulla, aut mitissima responsa maledictis rependere. Hac enim, inquit beatus Petrus, est gratia, si propter Dei conscientiam sustinet quis tristitias patiens injuste: quæ enim est gloria, si peccantes & colaphizati sufferunt: sed si bene facientes patienter sustinetis; hæc est gratia apud Deum. Non ergo reddentes malum pro malo, nec maledictum pro maledicto; sed è contrario benedicens: quia in hoc vocati estis, ut benedictionem hereditatis possideatis.

Secundæ quæstionis est: Ob quænam peccata Deus potestatem det diabolo, ut in hominem licentiùs grassetur? Quandoque ob ea etiam, quæ videri possunt leviora. Gregorius narrat virginem sacram appetentiâ gula ductam in horto contra religiofas leges aliquid lactuculæ carpisse, & omisso crucis signo furtim comedisse, mox à diabolo infellam humi corruisse. Cùm autem Equitius vir sanctus vim adhiberet diabolo, clamavit hospes malignus: Ego quid feci, & unâ hospitio cessit. His affinia memorat Cassianus. Vult Deus ut diabolum etiam pictum, etiam vitro clausum, ipsam etiam diaboli umbram horreamus, & non graviore solùm ac capitales noxas, sed leviores quoque studiosè caveamus. Sed ne

1. Num diabolus uti viribus possit in hominem sine licentiâ Dei? Matth. c. 8. v. 32.

2. Quod Augustinus expendens: Satanas, inquit, cùm habet semper nocendi cupiditatem, nocere cuique non potest, nisi ab omnipotente acceperit potestatem. Quòd diabolus non summam potestatem, nec infinitum habet imperium, multò minus habebunt ejus mancipia.

3. Ita Christus vincens expressissime Pilato: Non haberes, inquit, potestatem à versum ullam, nisi tibi datum esset desuper.

Christiani vindictæ genus est, aut nulla, aut mitissima responsa maledictis rependere. Hac enim, inquit beatus Petrus, est gratia, si propter Dei conscientiam sustinet quis tristitias patiens injuste: quæ enim est gloria, si peccantes & colaphizati sufferunt: sed si bene facientes patienter sustinetis; hæc est gratia apud Deum.

2. Ob quænam peccata Deus potestatem det diabolo, ut in hominem licentiùs grassetur? Gregorius narrat virginem sacram appetentiâ gula ductam in horto contra religiofas leges aliquid lactuculæ carpisse, & omisso crucis signo furtim comedisse, mox à diabolo infellam humi corruisse.

His affinia memorat Cassianus. Vult Deus ut diabolum etiam pictum, etiam vitro clausum, ipsam etiam diaboli umbram horreamus, & non graviore solùm ac capitales noxas, sed leviores quoque studiosè caveamus.

Sed ne

6. Peccat
ob que
diabolus
habet in
hominibus
potestatem

Sed ne ab instituto abeamus, peccata tetriora, ob
quæ frequentius cædæmon in humanum corpus im-
mittitur, hæc fere numerari solent. 1. Infidelitas, adver-
sus quam pugnant in fonte sacro exorcismi. 2. Hæresis,
affine crimen priorum. 3. Sacramentorum contemptus,
aut neglectus. Grave quid est in omni vitiorum turbâ
contemptus. 4. Ingratus animus. Immundus spiritus,
Christo teste, habitans sede pulsus socios septem se ne-
quiores assumit, jamque ad insultus paratior: *Revertar,*

Math. c. 12. v. 44. & 45.
inquit, *in domum meam* unde exivi: & sunt novissima homi-
nis illius pejora prioribus. Ingratus animus, malus dæmon,
beneficia omnia pessundat, gratiam in odium vertit, fa-
citque posteriora prioribus deteriora: diabolus peni-
tentiâ expulsi, ab ingrato animo revocatur. 5. Super-
bia & invidia. Rex Hebræus Saul vitio utroque nobilis
à spiritu maligno sæviter exagitatus est. 6. Libido. Hinc
septem Saræ mariti à diabolo necati. Symphoriani
Præsidis Romani filius juvenis impurus, Ambrosio te-
ste, à malo dæmone obsessus, quia libidinibus variè
contaminatus. Cornelius Gallus, & Titus Etherius
homines lascivi, teste Valerio, ipsi flagitiis immortui
sunt; diabolus eos Dei permisso interemit. Eodem fati
genere ob eandem causam Giacherus Salvanus homo
contaminatus periiit. Super eos habet dæmonium po-
testatem.

1. Reg. c. 18. v. 10.

§. II.

Conjugii
abusiones
à Deo pu-
nitri exem-
plo proba-
tur.
Thomas
Camtip. lib.
2. mira.
cap. 3. n. 20.
27. 38. 55.

Neque verò tantum, quod sedulo notandum, fœ-
diora luxuriæ scelera omni supplicio à Deo vindic-
antur, sed ipsæ etiam conjugii abusiones gravissimè pu-
niantur. Cameracensis Proepiscopus Thomas Canti-
pratanus, horrenda, sed fide digna narrat, quæ ipse vel
oculis hausit, vel auribus. Hoc è pluribus: Cameraci, ait,
vir omnibus notus, non quidem sira fidem que tori, sed
Christiani matrimonii pudicas leges violat, inde haud
aliter, quam Arius à Deo punitus viscera per alvum
ejecit. Relatus in lectum, in manibus ignes horribiles
perferenscens, hoc unum instat vociferari, manus ab-
scinderent, doloribus mitigandis; ita sub tertiam po-
meridianam mortuus. Si ergo mariti cum uxore suâ in-
verecundius delictum animadversione tantâ punitum
est, quid àcturi sunt illi, qui omnes pudicitie & tori le-
ges percurrunt. Ceteri quos Cantipratanus memorat,
homines libidinosi subito sunt extincti. Nempe Deus
permittit, ut ejusmodi homines spurci diabolo, cui se
ultra mancipant, ex toto tradantur. Cavete, mortales,
Deus puritatis auctor impuros areet & odit. Mundi
sunt oculi ejus, nec libidinum immunditiam quæ sunt
impunitam. Gregorius Magnus in exemplum memo-
rans: Matrona nobilis, inquit, ætate florens, gente Tu-
scanâ, in aede divi Sebastiani occupata à dæmone, &
atrociter vexata est. Hospitem tam sævum non addu-
xit adulterium, sed matrimonium impudicè usurpatum.
Parentes eam à magis voluerunt liberari; Liberata est.
Sed in locum ab uno desertum legio diabolorum suc-
cessit: tum denique Fortunatus episcopus prolixis ora-
tionibus impurissimum hospitem exegit. Revera super
hos tales dæmonium habet potestatem.

Greg. lib. 1.
dial. cap. 9.

Prosper lib.
de dimidio
Temporis
cap. 6. initio,
mibi p. 65.
Vbi etiam
enarrat, quâ
ratione à
diabolo sit
liberata.
† Quis il-
leus patria
civis igno-
rat? ait Pro-
sper.
* Serrarius
comment. in
hunc librum
mibi p. 77.

Gregorii dicta beatus Prosper confirmans: Nostris,
inquit, temporibus res testatissima & omnibus civibus
† nota contigit. Puella potulans ex Arabiâ in thermis
obutu parum verecundo Veneris effigiem conspicara
credidit se formâ certare posse cum amorum Deâ. Mox
diabolus, etsi non invitatus adfuit, & miseram invasit
eâ immanitate, ut diebus septuaginta nec cibum, nec
potum, imò nec miculam cibi, guttulamque potus po-
tuerit glutire. Ah qualis hospes in humano corpore dia-
bolus! ostium ei libido pandit, & introducit. * Nicolaus
Serrarius miserabile farum commemorans: Non ita pri-
dem, inquit, in cauponâ miles lasciviam ad parietem ta-
bellam vidit, & mox; Heus caupo, ajebat, quanti ven-

A dis hoc quidquid pictura est, emptorem habes: Subri-
dens caupo: Nihil abnuo, inquit, per me licet, tua sit
hæc imago, non centum assium est. Et leve pretium exe-
git. Miles, dum tabulam molitur reficere, à diabolo
corripitur, & pavimento affigitur. Hoc illi miser ani-
mam ejecit. Revera super hos tales dæmonium habet
potestatem.

§. III.

Sed, ô cæcos mortales, qui tam tragicis exemplis to-
sties moniti nihilominus in Christianam pudicitiam
tam graviter delinquant, libidinum cæno tam temera-
riè se mergunt.

Sed quæri possit hic tertio loco, cur diabolus no-
cendi cupidissimus tot equis & mulis, tot impudicis &
ab omni castimonia alienis hominibus parcit? cur Deus
non denuo sulphure, pice, ignibus pluit? Poëta vetus ab
exilio responderit.

*Si quoties peccant homines sua fulmina mittat
Iupiter, exiguo tempore mermis erit.*

Hoc nemo Christianorum nec dixerit, sed nec somnia-
rit. Nam etsi totos dies & annos assidue Deus igne pluat,
fulmine feriat, sua tamen armamentaria hoc telorum
genere non vacuabit: nunquam arma desunt justitiæ di-
vine. Quod ea verò homines libidinosos non illico ca-
3. Caste
cu Deus
homines
libidinosos
non illico
dæmonio
tradit
gradatim
punit.
Puma
Machab.
v. 41.
Serrarius
Rom. cap.
v. 4.

codæmoni tradat jugulandos, aut flammis precipitet,
ejus rei complures sunt causa. 1. Deus naturæ ordinem
à se constitutum non facile turbat, tametsi scelera quan-
doque insolitam exigant vindictam. Hinc impuri vive-
re sinuntur, dum suâ morte decedant. Nimirum mitis-
simus Deus solem suum oriri facit super justos & injustos. Ita
tolerantur vel improbiissimi, ut civis Mundi. 2. Non
omnes libidinosi subito fato tolluntur, ut respiciendi
spatium sit. Interim Paulus ad respiciendum excitans:
An, inquit, divitiis bonitatis ejus, & patientie & longanimi-
tatis contentis, ignorans quoniam benignitas Dei ad patienti-
tiam te adducit? 3. Deus quò connivet diutius, eò tan-
dem punit gravius. Divina Nemesis lætè inserpit pe-
de; nonnunquam cunctabunda & lenta venit, sed tan-
ditatem supplicii gravitate compensat. Insigniter Plu-
tarchus scripsit de his, qui serò à numine puniuntur. Sed
& beatus Paulus stimulat: An existimas, ô homo, quia tu
effugies iudicium Dei? secundum duritiam tuam, & impotentiam
cor thesaurizas tibi iram. Ut ira Numinis in te demum
exardescat, tu ipse quotidie apponis ligna. Sara, quia
castissima ideo etiam Deo charissima, marito alteri se-
ptem illis longè sanctiori fuerat servanda: nec enim illi
eâ digni fuerunt. Quod ipsamet testata: Aut ego, inquit,
indigna sui illis, aut illi forsitan mihi non fuerunt digni. Tam
spurci homines tam pudicâ conjuge proflus indigni
erant.

Singularissimam Deus providentiam suam monstra-
re voluit, cum Tobie oculorum usum reddidit, cum Sara
inviolatam castimoniam defendit, cum triste libidi-
nolis omnibus exemplum statuit. Paucos punit, ut mul-
ti alieno exemplo sibi caveant.

D Duplex dæmonum potestas est. Prima quidem illa Duplex
maxima, quantum apud inferos divinæ justitiæ rigor
poscit. Altera magna, sed restricta, & ad mensuram con-
cessa, prout naturæ ordo, aut Dei permisso finit. Hic
occulta Dei judicia, quæ nobis non scrutanda, cur re-
pentinis aliquos, dilatis alios supplicii afficiat. Utrim-
que justissimus est Deus.

Abusus igitur matrimonii cavendus, libido modis Abusus
omnibus in omni hominum statu fugienda. Quod beatus
Fulgentius prudentissimè monens: Sic, inquit, qua-
rendus est ex nuptiis fructus, ut cobibendus sit lubrica voluptatis
excessus. Et psalter clamat: Nolite fieri sicut equus & mulus, quibus
non est intellectus. Saræ septem mariti à diabolo
necati, non quia adulteri, vel Sodomæi, sed quia libi-
dinosi, qui nuptias contraxerunt non decenti line, sed
prona

prona libidine ducti, ut suis offunderent offam nequitiis. Ideo dixit Angelus: *Habet potestatem demonum super eos.* Ammodaens libidinum praeses libidinosos sibi venditos & mancipatos habet, quos etiam non statim jugularet, eos tamen sub unguibus suis facile coerceret. Idcirco Paulus: *Fornicatores, inquit, & adulteros judicabit Deus.* Addit: *Honorable connubium in omnibus, & torus immaculatus.* Quibus aliis in animum imprimendis Augustinus: *Sit castus, inquit, cum conjuge torus non sit effrenata luxuriosus libidinum, quia membra estis Christi ambo.* Conjugium sit honorabile in omnibus, ne verecundia, decorum, concordia violeat. In omni hominum statu certae sunt pudicitiae ac castimoniae leges. *Beati mundo corde.*

CAPVT XVII.

Tobias junior in ambienda conjuge, quae septem viros extulit, impavidus.

Tobias una cum regio, ac caelesti, sed ignoto tabulario divertit ad patrum suum Raguelum, qui adventores in speratos gaudio magno excepit, & mirè hospitalem se monstravit. Sermo in initium fecit Raguel. Nam Tobias suavitè intuitus, & conjugem compellens: *Quam similitis est, inquit, o Anna, hic juvenis, consobrinus meo.* Mox in initium querere, unde advenissent, & an Tobias nosset virum integerrimum, tribulem? Cui ambo: *Novimus, dixerunt.* Hic multa Raguel in Tobias laudem instituit commemorare. Oratio nem profecutus Angelus: *Tobias, inquit, quem jure merito prolixè laudas, istius juvenis parens est.* Hic Raguel lacrymis è gaudio prorumpentibus, Tobias complexus & osculatus: *Mi fili, ait, quam sancti parentis es filius! Non minus Anna uxor, & Sara filia lacrymarum sunt, ad tam grati hospitis adventum.* Mox Raguel culinæ dans dictata convivium parari iussit. Cuiusque epulis jam illatis ad accubitum invitaret, Tobias ingenuè professus est se nihil cibi potiusve libaturum, nisi prius, quod rogaturus esset, impetraret. Audacter ergo Saram Raguelis filiam in uxorem postulat. Cohortuit ad has preces Raguel, qui sciret, quo facto septem mariti ordine fuissent extincti. Non ergo sine ratione verius ne idem huic juveni eveniret, anceps animi herebat, quid diceret. Cùmque diutulè sileret; Angelus sequester optimus: *Quæ se, inquit, omnem animo timorem pellas, & isti filiam tuam ne nega conjugem.*

Multa hic ampliore digna sunt, vel elogio, vel explicatu. 1. Raguelis hospitalitas. 2. Admirabilis similitudo ac dissimilitudo inter homines. 3. Lacrymæ è gaudio natae. 4. Conjugii ambitus. 5. Raguelis metus. At nos ex omnibus hoc sumemus ultimum. Raguelis metum & unam impavidum Tobias animum explicaturi, quantum mali vanus, fatuus timor adferat: & quid in Orbe maxime timendum.

§. I.

DE optimo timore dixit Psaltes: *Initium sapientiae timor Domini.* Verto & canto: *Initium stultitiae, timor Mundi, timor vanus & fatuus.* Judæi certe in hac timidorum classe numerandi: Cùm enim exploratores eorum ex ubertim Chanaitidis regione redissent, terram quidem illam fertilissimam lacte & melle manantem plurimum commendabant, allatos fructus spectantes exhibebant, *Sed cultores, ajebant, fortissimos habet, & urbes grandes nimis, atque muratas.* Scirpem Enac vidimus ibi. Ad hos sermones ea plebem trepidatio inceffit, ut reditum cogitaret in Ægyptum. En plebecula stultissima vanissimos timores! Non enim ista, quæ metuebant, ipsi viderunt, sed ex aliis tantum audierunt. Nec ignorare poterant famam & rumoribus omnia in majus extolli. Di-

xerant quidem exploratores, urbes esse grandes nimis, sed si fidem habuissent prudentiae humanae, respondissent, tantò citius fame demandas & occupandas. Super hæc omnia expressissimum Dei promissum contempserunt, dum sibi nimias vires hostium, quibus nemo satis possit resistere, animo fixerunt. Hinc inconditi clamores illi: *Vinam mortis essemus in Ægypto & non in hac vasta solitudine! Vinam percamus, & non inducat nos Dominus in terram istam, nec cadamus gladio.* & uxores ad liberi nostri ducantur captivi. Nonne melius est reveri in Ægyptum? Constatuamus nobis ducem, & revertamur in Ægyptum? Stulticia luculentissima! O verè stultitiae principium, timorem vanum! Nam reditus in Ægyptum nec quidem poterat somnari. Nam unde illis commensus? Manna Deus non dedisset tam rebellibus. Obiectum mare quomodo superassent? Quomodo eos Ægyptii saluassent? Tot millia suorum in mari submersa non fuissent uli? Ergo cogitare illuc reditum stulticia, imò insaniam merissima. Sed initium hujus stultitiae timor vanus. Porro Josue & Caleb ut sediciosum populum sedarent: *Nolite, ajeant, rebelles esse contra Dominum, neque timeatis populum terre hujus, quia sicut panem, ita eos possimus devorare. Redesit ab eis omne presidium, Dominus nobiscum est, nolite metvere.* Deus nobis terram Chanaan promisit: quis iste tam puerilis timor, ad pollicitationes divinas trepidare; iis diffidere; ab hostibus, quos divina vis obteret, metuere, & pavore marcere? Reverà Deus timores tam vanos insigniter punivit: nec enim pervenerunt, quia se perventuros diffidebant. Fiat ergo vobis secundum fidem vestram, secundum stultum timorem vestram. Animus timidus & metu abjectus nil unquam egregii patrabit. Inanis metus omnium virtutum remora.

Perversi trepidant, & ad omnia fulgura pallent.

Sicævo Christi Hebræi Pontifices, & Pharisei, totumque consiliabulum trepidabat. Hinc meticulose volabant voces: *Quid facimus hic homo multa signa facit.* Si sinamus huic virum concionari & opera miranda edere, omnem ad se populum trahet, omnes illi credent; nos cum Mose nostro spernemur. Neque hanc occasionem negligent Romani; mox aderunt, gentemque nostram suæ potestatis facient, nolque omnes in ordinem redigent unam cum terris nostris. Mature igitur rebus consulendum, seditiosi excusis & conciones ad populum prohibenda.

O boni Domini! Principium stultitiae timor vanus. O ridiculi fenatores, hominem innocentem occidere non veremini & ipsa hominis innocentia in metu vobis est. Fatua timiditas, horrere à præterfluente rivulo conspergi paullulum, & in eum interim totum prolabi. Quod psaltes regius dixit: *Illic trepidaverunt timore, ubi non erat timor.* Pontifices & Pharisei metuebant, ne terram perderent; caelum & terram simul perdere non curabant.

§. II.

SEDECIE Regi malum metum injicientes regni proceres de Hieremiâ Prophetâ: *Rogamus, ajeunt, ut occidatur homo iste: de industria enim dissolvit manus virorum bellantium &c.* Siquidem homo iste non querit pacem populo huic, sed malum. Et dixit rex Sedecias: *Ecce ipse in manibus vestris est: neque enim fas est regem vobis quidquam negare.* Ita formosis rationibus & picto metu Hieremiam eorum potestati tradidit. Mox illi infontem in canosam foveam dejecerunt. Initium stultitiae timor vanus.

Idem profus evenit Danieli. Perfarum satrapæ omnem lapidem moverunt, ut specioso nomine liceret Daniele damnare ad leones. Darius rex pro Daniele posuit cor, ut liberaret eum; & usque ad occasum solis laborabat, ut erueret illum. At primates regi incutito metu: *Scito rex, inquit, quia lex Medorum, atque Perfarum est, ut omne decretum, quod constituerit rex, non liceat immutari.* Rex victus vanâ formidine, impotens accusatoribus cessit.

Nim. c. 14. v. 2. & 4.

Ibid. v. 9.

Eorum puniit.

Pontifices Hebræi & Pharisei ævo Christi.

Joan. cap. III. v. 47.

Psal. 13. v. 5. mor. Pontifices & Pharisei metuebant, ne terram perderent; caelum & terram simul perdere non curabant.

Sedecias. Hier. c. 38. v. 4. & 5.

Darius. Dan. cap. 6. v. 14. & 15.

Illis.